

Családbarát kórházi innovációk – járvány idején
Három Királyfi, Három Királynő Mozgalom & Magyar Kórházzövetség

---

Pályázat

Pályázó intézmény: Semmelweis Egyetem II. sz. Gyermekgyógyászati Klinika

Kontakt személy: Besze Orsolya pszichológus (besze.orsolya@med.semmelweis-univ.hu)

Lassan üres közhellyé válik a megállapítás, hogy mostanában mindenkinek kicsit/nagyon/elképzelhetetlenül nehezebben folyik az élete, mint ahogyan azt korábban megszokta. Majdnem napra pontosan egy évvel ezelőtt zárták be először a nevelési-oktatási intézményeket hazánkban a COVID-19 vírus terjedésének lassítása érdekében. 2020. március 14-én szombaton délelőtt épp a kedvenc kávézómban üldögéltem, aminek a nevét sajnos nem írhatom most itt le, de azt elárulhatom róla, hogy a helyben készült fahéjas tekercsért azóta is sok mindenre képes lennék. Közben azon tűnődtem, hogy vajon hány olyan kollégám lehet a Semmelweis Egyetem II. sz. Gyermekgyógyászati Klinikáján, aki ebben a pillanatban azon töri a fejét, hogy hétfőtől hova tegye a gyereket, vagy konkrétan azt mérlegeli, hogy melyik hivatása előrébb való: szülőként otthon maradva gondoskodni a gyermekéről vagy egészségügyi dolgozóként gondoskodni a betegeiről.

Mint a következő héten kiderült, számos ilyen kollégám volt: orvosok, nővérek, asszisztensek, pszichológusok jeleztek vissza reménykedve a gyermekfelügyeleti igényeket felmérő kör-emailekre. Szűkebb munkaterületemhez tartozó kollégáim, a Klinika szupportív teamjének tagjai körében gyorsan világossá vált: a szomatikus ellátás frontvonalában dolgozó kollégáink csak úgy tudják töretlenül folytatni a munkát, ha mi a betegellátásból kicsit hátralépve átcsoportosítjuk az erőnket, megszervezzük, beindítjuk és működtetjük a munkahelyi gyermekfelügyeletet. Utólag visszatekintve bevallhatjuk, nem igazán tudtuk, mire vállalkozunk, de az életben gyakran van így: néha jobb, ha nem látjuk, mekkora a hegy, amit elkezdünk megmászni, különben fel sem húznánk a túracipőt.

Mindenesetre a gépezet beindult: a hozzáértő kollégák kidolgozták a gyermekfelügyelet infektókontroll szempontjából elengedhetetlen kereteit, és felszerelték a helyszíneket az ehhez szükséges eszközökkel. A Klinika vezetésének közreműködésével, valamint a betegeinket máskülönben is folyamatosan támogató alapítványok és a közeli hotel jóvoltából lett helyszínünk, egy telekommunikációs szolgáltató cég jóvoltából lettek laptopjaink a távoktatáshoz, a Klinika játszóházából lettek játékaink és kreatív alapanyagaink, klinikai támogatással a gyerekek ebédet, gyümölcsöt, üdítőt kaptak, a felnőttek pedig kávé. Mert sok kávé kellett. Nagyon sok.

Aki kicsit is magáénak érezte a vállalást, segített, ahol tudott: hol mikrót és kávéfőzőt kaptunk, hol rágcálnivalót, legót, labdát, összerakható madáretetőt, színes ceruzát. Rövid idő után kiderült, hogy tevékenységünkre nemcsak saját házunk táján, hanem társ intézményünk, a SE I. sz. Gyermekgyógyászati Klinikájának munkatársai körében is szükség volna. Szerencsére a „Tűzoltó utca” a „Bókayból” nemcsak feladatot, de segítséget is kapott: gyermekfelügyelőink köre a tőlük érkezett pszichológus és gyógypedagógus kollégákkal bővült. Így együtt: pszichológusok, gyógytornászok, szociális munkások, gyógypedagógusok, foglalkoztatók olyan dolgokat csináltunk nap mint nap, amit korábban ál munkában sem gondoltunk volna, és amire nem kifejezetten voltunk kiképezve vagy felkészülve – kivéve azon szerencsés kollégákat, akik privát életükben közel kerültek már ilyen és ehhez hasonló feladatokhoz gyermekeik vagy rokonaik által:

- Írni-olvasni tanítottunk első osztályosokat. Személyes kedvencemmé vált a betűtartó tábla és a hozzátartozó kb. három millió kivágott papír betű, amiből legalább egyet, ami kellett volna az aktuális szóhoz, soha sehol nem lehetett megtalálni a folyton összekeveredő rendszerben. Szokásommá vált hangtalanul fohászolni a távol lévő tanító nénihez, hogy másnap már ne kelljen újabb szavakat kirakni, mert ha mégis, azt inkább letagadom a gyerek előtt.
- Minőségi és változatos tevékenységekkel foglaltuk le a gyerekek szabad idejét. A sok kreatív foglalkozás, alkotás, zenélés, társasozás mellett néha egy-egy klasszikus mesefilm megtekintése is belefért a programba. Azt persze nem tudhatták a lelkes kollégák, hogy létezik olyan gyermek, aki még nem látta az Oroszlánkirályt (eredeti animációs változat), és így nem tudja, hogy Simba apukája, Mufasa egy ponton – bizony – meghal. A váratlanul kialakuló érzelmi egyensúlyvesztést szerencsére a szolgálatot teljesítő jól képzett gyermekpszichológus kollégák szakszerűen elhárították, és a továbbiakban Mancs őrjáratra, valamint Peppa malacra korlátozták a biztonságosan megtekinthető mesék körét.
- Különböző jellegű és mértékű vészhelyzeteket tanultunk meg egy zen buddhista nyugalomával elhárítani: rájöttünk, mit kell tenni, ha a) a helyszínünk egy éjszaka alatt a felső szomszédtól beázik, és a kialakult rövidzárat áramszünetet

okoz, amivel aznap reggel a gyülekező gyerekekkel együtt szembesülünk, vagy b) legkisebbeink egyike a nap egy viszonylag korai pontján bepisil, de nincs váltónadrágja, és senki más ruháját sem hajlandó elfogadni.

Persze nem volt minden nap könnyű vagy szórakoztató. A logisztikai, szervezési, beosztáskészítési kihívásokon túl gyakran a gyermekfelügyeletet vállaló kollégák kapacitása is ki-kimerült, hiszen egyszerre próbáltak megfelelni az önként vállalt új szerepkörben, ugyanakkor a Klinikán töltött időben az összesűrűsödött munkaköri feladatainknak is eleget tenni. Ez gyakran azt jelentette, hogy egy érzelmileg vagy mentálisan megterhelő délelőtt után egyik percről a másikra kellett váltani, és biztonságot, nyugalmat, összeszedettséget sugározva helytállni kollégáink gyermekei mellett. Néha – krízishelyzetben – váratlanul vissza is kellett térni a Klinikára, nem ritkán gyermekfelügyelő társunkat hagyva magára a nehéz helyzetben. Azzal sem volt könnyű szembenézni, amikor a gyermekfelügyelet környezetében élő családok – gyakran maguk is nehezített körülmények között, home office-ban dolgozó felnőttekkel – kifejezték, hogy mennyire zavaró a jelenlétünk, a hangunk az életterünkben, a közös udvaron, vagy a lakásuk alatt/fölött/mellett.

Összességében 16 gyermek fordult meg a kezeink között, 11 egészségügyi dolgozónak téve lehetővé, hogy megszakítás nélkül folytassa a munkáját. A 2020-as dolgozói gyermekfelügyelet három hónapja alatt 16 szupportív munkatárs váltotta egymást a két helyszínen egészen a 2019/2020. tanév befejezéséig. Nem állítom, hogy nem örültünk, amikor vége lett. Kicsit talán meg is ünnepeltük. Kicsit. Talán. De ha bárkinek kétsége lett volna afelől, hogy az elvégzett munka mit jelentett azoknak az egészségügyi dolgozóknak, akik igénybe vették a „szolgáltatásunkat”, elég lett volna körbenézni rajtunk, amikor kollégáink és gyerekeik megköszönték a segítségünket. A nagyon kedves és hálás szavakon túl ajándékba kaptuk mindannyian a mellékelt képet bekeretezve, kiegészítve a gyerekek rajzaiból készült összeállítással, házi készítésű illatos szappannal és egy kis finomsággal. A feladatot sikeresen elvégeztük, lezártuk és eltettük emlékebe.

Vagy legalább is azt hittük... Most, amikor ezeket a sorokat írom, éppen a 2021. március 10-én újraindult dolgozói gyermekfelügyelet következő heti beosztását próbálom összeállítani. Kicsit nehezebben megy, mint egy éve... Kicsit mindenki kimerültebb, mint tavaly... Kicsit minden lélekből fogynak a tartalékok... De a lényeg most is ugyanaz: ott kell kezdet nyújtani, ahol segíteni tudsz; a mellé kell állni, akit meg tudsz támasztani, és ott kell összeállni, ahol széthullóban a világ. Hát, így vagyunk mi ezzel...

A 2020-as dolgozói gyermekfelügyeletben nyújtott segítségükért köszönet illeti az alábbi személyeket, szervezeteket és intézményeket:

A helyszíneért és egyéb felajánlásokért: Együtt a Daganatos Gyermekekért Alapítvány; Órások Alapítvány;
Játszóház Alapítvány; Hotel Corvin Budapest

A számítástechnikai eszközökért: T-Systems Magyarország Zrt.

A vezetői közreműködésért: dr. Kovács Gábor, dr. Csóka Monika, dr. Garami Miklós, dr. Szabó Attila

A szervezés segítségéért: Bóka Edit, Kónya Kornélia, Szabó Angelika

És végül, de leginkább a gyermekfelügyelet biztosításáért, és minden felmerülő probléma megoldásáért a helyszíneken helyt álló kollégáknak szól a köszönet:

Andor Ildikó, Breier Katalin, Fehér Anna, Greskó Martina, Jánosi Júlia, Kalmárné Rikker Zsuzsanna, Katona Réka,
Kruss Sarolta, Loós Anita, Magyar Emma, Medve Gabriella, Mina Katalin, Reicher Tamásné,
Stánicz Nikolett, Váradi Szonja.

Budapest, 2021. március 22.

Besze Orsolya

klinikai és mentálhigiéniai gyermek- és ifjúsági szakpszichológus
SE II. sz. Gyermekgyógyászati Klinika

